

Drofenik, grdo gleda Mrmolja, zabavlja Urek, padajo na našega kmeta sa' na bremena, eno težje kot krugo. Poslanci Kmetijske zveze in Ljudske stranke se odločno in vztrajno trudijo ta bremena od našega ljudstva odvaliti ali vsaj olajšati. In če se jim to posreči, začnejo samostojni lažljivi kljukci se priduševati: To smo mi storili.

Tako je med drugim s trošarino na vino in s prijavo in kontrolo vina v kletih. Znano je, da so samostojni gospodje našemu slovenskemu kmetu vinogradniku in v obče našemu ljudstvu povišali trošarino na vino. Predno so samostojni prišli na vlado, je trošarina znašala 9 vinarjev pri litri, ko so samostojni v zvezi z deželniki zavladali nad slovenskim ljudstvom, se je zvišala na 1 K 40 vin. Lep samostojni blagoslov! Vrhutega so samostojni našemu kmetu z ministrsko naredbo naložili dolžnost, da mora finančni oblast prijavi vsaj svoj vinjski pridelek, odpravi svojo klet finančnim organom, ki mu pregledavajo klet, preišče vse sode in z veliko natančnostjo vse popišejo. Se lepša samostojna dobota! Poslanci Kmetijske zveze so z vso odločnostjo nastopili zoper tako postopanje s slovenskim kmetom. Zahtevali so, da se te določbe morajo na vsak način odpraviti. Z vso odločnostjo so se zavzeli za obrambo slov. kmeta v Beogradu. Minister financ — njegov zastopnik dr. Krizman — je obljubil, da bo storil, kolikor more, v obiljenje teh določb. Za drugi dan, ta ko je rekel, je sklical posvetovanje svojih uradnikov, katerim so se pridružili samo ojni poslanci.

Tovarnju samostojni poslanci niso dosegli ničesar. Finančno ministrstvo je vztrajalo pri vseh določbah ministrske naredbe. Ko sta naslednji dan poslance dr. Hohnjec in Sušnik prišla k dotičnemu načelniku v ministrstvu, jima je odgovoril, da se je včeraj posvetoval s samostojnimi, da pa ne more odstopiti od naredbe, marveč se ta naredba (napoved vinskega pridelka, pregledovanje kleti po finančnih organih) mora izvršiti v vseh točkah. Poslanec dr. Hohnjec in Sušnik sta mu na to v dolgem razgovoru navedla vse stvarne razloge zoper to naredbo in z odločnostjo zahtevala, da se ista ne sme izvrševati, marveč se mora postopaj, kakor pred letom in dvema letoma. Razlogom in zahtevam naših poslancev se je gospod načelnik končno udal. In ta uspeh si sedaj lastijo samostojneži. Pa zama! Samostojni so našemu ljudstvu naložili bremena, neprijetnosti in razburjenja. To zna! Pomagati našim ljudem in jih rešiti izkoriščanja, neprijetnosti in nadlegovanja, tega ne znajo. To morajo storiti poslanci Kmetijske zveze in Ljudske stranke. Potem pa pridejo samostojni in bi radi uropali te naše zaslugi. Pa jim ne pomagaj nič.

Če sraka kaj ukrade, je to ukradeno, pa ne njeno. Isto velja o samostojnih, ki bi radi kradi zaslugi drugih. Svojega namena pa ne morejo do seči, ker naš narod dobro pozna samostojne srake.

Ženska volilna pravica v zakonodavnem odboru.

V petek, 9. decembra, je bila v zakonodavnem odboru v Beogradu zopet razprava o ženski volilni pravici za občine v Sloveniji. Pri tej priliki so naši liberalci v gospodskih in kmetiskih blačah zopet pokazali, kako zaničujejo in črtijo naše krščansko slovensko ženstvo. Zerjav in Kukovec, ki sta že podeljeno volilno pravico za občinske volitve slovenskemu ženstvu ugrabila, sta seveda odločno nasprotovala tej pravici, katero so mu svojčas podelili celo srbski radikali. Za Zerjavom je skovikal samostojni Drofenik in rocnel zoper slovensko ženstvo. Ako dobijo slovenske žene volilno pravico, potem bodo, kakor je kričal, pečeči se Drofenik, klerikalci slovenske žene v procesijah peljali na volišče. Samostojni junak Drofenik se tako boji slovenskih žen, da jih v duhu gleda, kako gredo v procesijah na volišče ter glasujejo zoper samostojneže. Samostojni glavač se naj nikar ne vara! Ako ne bodo žene nastopile v procesijah, ker to prepoveduje liberalno-samostojna gospoda, pa bodo pri prihodnjih volitvah to storili možje. In pred to procesijo bo bežal mali Drofenik, da se bo veter lovil v njegovi obleki. Pri razpravi o ženski volilni pravici se je odločno zavzel za slovensko ženstvo in njegove pravice poslanec dr. Hohnjec, ki je izjavil, da je ženska volilna pravica bistvena točka programa naše stranke, od katerega stranka ne bo odstopila. Sedaj so demokrati in samostojni nazadnjaki v zvezi s svojimi srbskimi in turškimi prijatelji še prepredili uresničenje zahtev našega ženstva. Pa bo prišel čas, ko bodo ti nazadnjaki potisnjeni ob stran in takrat bo tudi slovenska žena prišla do svojih političnih pravic.

Komu se godi pri nas najboljše?

Naš ubogi kmet toži čez nezdravne davke, slabo letino in nedoplačljivo draginjo manufakturnega blaga. Delavstvo ima v primeri z vedno naraščajočo draginjo prehrane, obleke in obutve veliko prenikajoče plače in je posebno v letošnji ostri zimi do skrajnosti nezadovoljno. Uradnikom sicer vedno zvišujejo vsaj na papirju pri beograjski ministrski mizi mesečne plače, a v resnici pa se naše uradništvo komaj za slabo preživlja in oblači. Ker so torej skoro vsi stanovi naše kraljevine od delavca do kmeta in uradnika skrajno nezadovoljni radi visokih davkov, vsestranske draginje in pomanjkanja najpotrebnejšega, se nam vsiljuje vprašanje: Kdo pa je vendar v naši Jugoslaviji za malenkostno delo najboljše plačan in se mu tudi najboljše godi?

V zadnjem „Gospodarju“ smo objavili, da so rešili naši ministri vprašanje draginje samo zase s tem, da so si dvignili mesečne plače na tisoče

in tisoče dinarjev. Torej naši „modri“ ministri ne čutijo ne teže davkov, ne draginje in so menda glede telesnih potreb gotovo zadovoljni.

Za našimi ministri in diplomati pa pridejo takoj naši poslanci, ki, dasi na vednih počitnicah in oddihih, nikakor ne pozabijo pri rastoči draginji na povišanje svojih dnevnice. Se pred nedavnim časom so si zvišali poslanci dnevnice od 100 dinarjev (400 K) na dnevno 120 dinarjev (480 K). Zopet pa že javljajo iz Beograda, da pride pred parlament predlog, da se povišajo poslanske dnevnice od 120 dinarjev na 200 dinarjev (800 K) dnevno. Da bo to predlagano povišanje dnevnice poslancem sprejeto od skupščine, je gotova stvar, ker se tudi poslanci zavedajo resnice reka: Bog je sam sebi najprej ustvaril brado.

Mi bi nikakor ne bili poslancem nevoščljivi ministrskih plač, ako bi res kaj delali in dosegli na polju znižanja davkov, draginje in skrbeli za zmanjšanje občne nezadovoljnosti. Ker je pa nasprotno resnica, se ne strinjamo s povišanjem dnevnice poslancem. Iz Beograda vedno izdajajo oklice, naj narod štedi in štedi, a ti oklici veljajo samo za revnejše sloje, ker ministrom in poslancem, ki si vedno sami zvišujejo mesečne plače, ni treba štediti.

Slavna ministrska in poslanska gospoda je pač pri nas mnenja: Kdo za narod misli in dela (vsaj z demisljij!), pa naj tudi uživa mesto naroda narod hoče vse plačati . . . ?

Iz poglavja o nepotreb- nih davkih.

„Slov. Gospodar“ je že prinesel izvleček iz državnega proračuna, v katerem so zabeleženi ogromni izdatki za vzdrževanje vojaštva, oficirjev in žandarjev.

Danes pa se hočemo dotakniti le enega izdatka na račun davkoplačevalcev, ki je tako nepotreben kot peto kolo pri vozu.

Ljubljanski „Novi čas“ poroča, da izdaja vojno ministrstvo za vse naše oficirje in vojaške uradnike brezplačno list „Ratnik“, ki izhaja vsak mesec v Beogradu na 180—200 straneh. „Novi čas“ je okroglo preračunal, da stane vsaka izdaja tega lista 301.500 kron, kar znese na leto 3.618.000 K! V ravnokar omenjeno milijonsko svoto pa niso vštete plače za urednike tega lista, upravnike in dopisnike, ki se raztezajo gotovo tudi v milione. — Vsi stroški za izdajo „Ratnika“, ako jih nizko in okroglo računamo, bi gotovo znašali letnih 4 in ½ milijona K.

Lansko leto je seve vojno ministrstvo določilo naročnino tega lista na letnih 32 K, kar bi pa bila premalo vrgla naročnina, to bi bila krila drž. blagajna. A niti te naročnine niso hoteli plačevati za list več kot zelo dobro plačani oficirji, vsled česar je ukinilo vojno ministrstvo naročnino z naredbo, da dobivajo mesečnik „Ratnik“ vsi naši oficirji brezplačno. Z drugimi besedami povedano: Oficir-

jem plačujejo mesečno glasilo vsi davkoplačevalci naše kraljevine.

Izkoriščevanje in golju- fija.

V prvi polovici l. 1920 je ministrski sve odredil, da se naj potom javne licitacije proda v Mostarju 35 vagonov graha po 8 K za kg. Ker se je v tistem času plačevalo na tržiščih za grah komaj K 6.50, je omenjena zaloga graha ostala neprodana. V septembru istega leta pa je ministrstvo prodalo — seveda ne potom licitacije — mostarski grah trgovcema Ružiču in Marijanoviču, prvemu iz Sarajeva, drugemu iz Zemuna, — za tri krome. Trgovca sta z grahom špekulirala in za to ga nista pravočasno dvignila. Pogodba je potemtakem zgubila pravno veljavnost. Ministrstvo je na to znižalo ceno grahu na K 2.20, čeprav so ga plačevali na trgu po K 12.50, in sarajevsko poverjenstvo za socialno skrbstvo je odposlalo posebnega delegata, ki naj bi pospešil predačo graha obema trgovcema. Okružni načelnik Vulović se je odločno upri tako nezastisljanemu in javnemu „pljačkanju“ (ropanju) države, toda zastoj. Upliv tajnih sil v Beogradu je močnejši nego državna korist. Na ta način bosta Ružič in Marijanovič z mostarskim grahom oškodovala državo za nič manj nego 1.700.000 K. Govorijo se, da bosta „zaradila“ nadaljnjih 20 do 30 milijonov v kupcijah z grahom še v Sarajevu, Brodu, Zemunu in Beogradu, kjer sta se ga istolako pojavila kakor v Mostaru. Proti temu sramotnemu „pljačkanju“ države je narodni poslanec fra. Đuk Buntić, (Hrv. Zajednica) vložil oster brzojavni protest. V času, ko umira hercegovski narod vsled pomanjkanja živih, se bogalijo porodičarske pijavke z okravljenimi milijoni. Zalostno, a resnično . . .

Naši pojmi o draginji in novi davki.

V gostilni, doma, pri obedu, na sestankih, v železniškem vlaku — z eno besedo: povsod in ob vsaki priliki govorijo ljudje o draginji. Čez draginjo se pritožuje kmet, delavec, trgovec, uradnik in obrtnik. Pa še izpregovorimo mi nekaj besed o nadležni draginji.

V razprave o denarju kot plačilnem sredstvu se ne bomo spuščali. S tem se bavijo dandanes le najboljši svetovni strokovnjaki in le oni se lahko zedinijo v takih vprašanjih. Ugotoviti pa moramo, da kljub vsem takim razpravam in pobujanju draginje velja samo zlato kot denar in da se vse vrednosti denarja preračunavajo na zlato. Čeprav se z navedenim tomačenjem ne strinjamo, hočemo v nadaljnjem razmotrivanju ostati pri gonjenem dejstvu. Dandanes primerjajo ljudje današnje cene s predvojnimi cenami. Iz razlik, ki pri tem nastanejo, si ustvarjajo svoje zaključke. Potem-

„In kaj hočeta z vajino belo zastavo?“ je zavpil.

Silverjev spremljevalec se je oglašil:

„Kapitan Silver, gospod, prihaja, in hoče z vami govoriti o premirju.“

„Kapitan Silver —? Ga ne poznam. Kdo je ta človek?“ je odgovoril kapitan Smollett. — In čuli smo, kako je pravil sam pri sebi: „Kapitan je že torej —? Glej, kako naglo je napredoval!“

Sedaj je odgovoril Dolgi John:

„To sem jaz, gospod! — Tili siromaki so me izbrali za kapitana po vašem pobegu, gospod!“ — S povdankom je izrekel besedo „pobeg.“ — „Podamo se, ako ste dostopni poštenim pogojem. Edino, kar zahtevam, kapitan Smollett, je vaša beseda, da me živem in zdravega pustite preko plota nazaj in da počakate eno minuto, preden strahate!“

„Poslušajte me!“ je odgovoril kapitan Smollett. „Jaz in moji tovariši, mi nimamo niti najmanjše želje, da bi z vami govorili. Ako vi želite kaj povedati, pridite! To je, kar vam imam reči. Če se pripelji izdajstvo, ga bodo kriva vaša stranka — in Bog vam pomagaj!“

„To mi zadostuje!“ je vpil Dolgi John veselo. „Vaša beseda mi je popolnoma dovolj! Jaz vem, kdo je pošteniak, bodite prepričani, da vem!“

Videli smo, kako je mož z belo zastavo skušal zadrževati Silverja. Pa ta se mu je glasno nasmejal in ga udaril po ramenu, češ, vsaka misel na izdajstvo od strani tehle poštenjakov je nespametna.

Sopil je k plotu, vrgel čez svojo berglo, se prijel za kole, dvignil svojo eno nogo in z veliko močjo in sorenostjo preplezal plot in skočil na dvorišče.

Tako sem bil, to moram povedati, zaverovan v poslušanje in gledanje, da sem čisto pozabil na svojo stražno dolžnost. Zapustil sem svoje strelne luknje in zlezal kapitanu za hrbet.

Sedel je na pragu, z hakti na kolenu z rokami si je podpiral glavo, nalažno je žvižgal in zrl v studenec, ki je vrel iz svojega železnega kotla v pesek.

Silver se je bridko mučil po grču navzgor h kočli. Strmina je bila precejšna in med debelimi stori in v mekem pesku sta mu njegova bergla in njegova ena noga prav malo koristili. Pa molče in možato se je trudil

zvišku in končno prilezel pred kapitana.

Jedrnat ga je pozdravil. V svojo najoljšo obleko se je viaknil za ta obisk Velikanska, sinjemodra sukna, z ogromnimi kovinsimi gumbi okrašena, mu je segala prav doli do kolena in leza nova mornarska čepica z dolgimi trakovi mu je visela v zatilnik.

„Tu ste torej, moj mož!“ mu je rekel kapitan in dvignil glavo. „Le sedit!“

„Ali mi ne bodete dovolili, da vstojim, kapitan?“ se je pričezval Dolgi John. „Mrzlo jutro je in huogo je, sedeži v mrazu tule zunaj na qusku!“

„Glejte, Silver“, mu je dejal kapitan, „če bi bili ostali pošteni človek, bi se danes lahko sedeli v „Hispanioli.“ — Sani ste si krivili! — Ali ste moj kviar — in v tem slučaju se to lepo ravnavo z vami — ali pa ste kapitan Smollett upornik in morski ropar, — in visite vaš čakajo!“

„Dobro, dobro, gospod kapitan!“ je odgovarjal Silver in sedel v pesek, kakor mu je bilo zapovedano. „Pomagaj mi morate in mi podati roko, da se izvlečem iz blata, v katerega sem zašel. — Ampak prijeten, udoben pro-

storček je tole —! Ah, tamle je Jim! Dooro jutro, Jim! — Gospod graščak, vaš sluga sem! — Zares, vi ste skupaj, kakor srečna in zadovoljna družina, da tako rečem!“

„Ako imate kaj povedati, moj mož, bi bilo bolje, da koj začnete!“

„Prav govorite, gos, od kapitana!“ je odgovoril Silver. Dolžnost je dolžnost, seveda! — Dobro, povem vam, to je bil mojsterski izpad, ki ste ga naredili pretečeno noč! Nekdo izmed vas zna prav izvrstno sukati sekire! In ne bom vam prikrival, da so se nekateri moji ljudje prestrašili, — morebiti so se prestrašili vsi, morebiti sem se prestrašil tudi jaz in sem zaradi tega danes tukaj in prosim za premirje. — Toda povem vam, v drugo se vam ne bo posrečilo! Stražili bomo in ruma se bomo izogibali prav skrbno! — Morebiti mislite, da sme bili vsi pijani?“

(Dalje prihoduje.)

Širite katoliške liste!